

SYLABUS

DOTYCZY CYKLU KSZTAŁCENIA 2018-2021

(skrajne daty)

Rok akademicki 2018/2019 i nast.

1. PODSTAWOWE INFORMACJE O PRZEDMIOCIE

nazwa przedmiotu/ modułu	Arcydzieła literatury powszechnej (do końca XVI wieku)
kod przedmiotu/ modułu*	IC1/17
Wydział (nazwa jednostki prowadzącej kierunek)	Wydział Filologiczny/Instytut Polonistyki i Dziennikarstwa
nazwa jednostki realizującej przedmiot	Zakład Literatury Staropolskiej i Polskiego Oświecenia
kierunek studiów	filologia polska
poziom kształcenia	studia pierwszego stopnia
profil	ogólnoakademicki
forma studiów	studia stacjonarne
rok i semestr studiów	pierwszy rok, pierwszy semestr
rodzaj przedmiotu	wykład
język wykładowy	polski
koordynator	dr Grzegorz Trościński
imię i nazwisko osoby prowadzącej	dr hab. prof. UR Jolanta Kowal, dr hab. prof. UR Roman Magryś, dr hab. prof. UR Marek Nalepa, dr Grzegorz Trościński

*- zgodnie z ustaleniami na Wydziale

1.1. Formy zajęć dydaktycznych, wymiar godzin i punktów ECTS

semestr (nr)	wykl.	ćw.	konw.	lab.	sem.	ZP	prakt.	inne (ja- kie?)	liczba pkt. ECTS
1	15								

1.2. Sposób realizacji zajęć

X zajęcia w formie tradycyjnej

zajęcia realizowane z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość

1.3. Forma zaliczenia przedmiotu (z toku)

zaliczenie z oceną

2. WYMAGANIA WSTĘPNE

Znajomość literatury powszechnej od starożytności do końca XVI wieku na poziomie szkoły średniej (poziom podstawowy).

3. CELE, EFEKTY KSZTAŁCENIA, TREŚCI PROGRAMOWE I STOSOWANE METODY DYDAKTYCZNE

3.1. Cele przedmiotu

C1	Zapoznanie z procesem historycznoliterackim obejmującym okres od starożytności do końca XVI wieku, omówienie utworów z zakresu literatury powszechnej w różnych kontekstach oraz tradycjach.
C2	Zaznajomienie ze stylami, nurtami, pisarzami w kontekście estetyczno-literackim i filozoficznym.
C3	Uświadamianie wspólnoty dziedzictwa literackiego Europy i ścisłych powiązań z nim literatury i kultury polskiej.

3.2. Efekty kształcenia dla przedmiotu

EK (efekt kształcenia)	treść efektu kształcenia zdefiniowanego dla przedmiotu	odniesienie do efektów kierunkowych (KEK)
EK_01	Student/ka przywołuje treść lektur podstawowych w obrębie literatury powszechnej, z wykorzystaniem wskazanej literatury, rozróżnia terminologię teoretycznoliteracką niezbędną do interpretacji dzieł literackich, zna i rozumie główne nurty badań nad literaturą z uwzględnieniem kontekstu literatury europejskiej.	K1A_W01-03, 06, 09, 10, 12, 16-17
EK_02	Student/ka klasyfikuje dzieła literackie w obrębie procesu historycznoliterackiego, analizuje treść utworów literackich objętych listą lektur z uwzględnieniem sfery immanentnej oraz odpowiednich kontekstów, poddaje krytycznemu oglądowi dzieła literackie z zakresu literatury powszechnej w ujęciu komparatystycznym.	K1A_U01, 04-08, 10-12, 14
EK_03	Student/ka jest zorientowany/a na pogłębianie wiedzy zdobytej na wykładach z zakresu omawianej literatury powszechnej.	K1A_K01-03

A. Problematyka wykładu

treści merytoryczne

Początki literatury europejskiej: Grecja czy Irlandia? Periodyzacja literatury greckiej. Fenomen Homera – podstawowe hipotezy naukowe. *Iliada* jako teogonia. *Odyseja* jako teodycea. *Iliada* – model eposu heroicznego. *Odyseja* – model eposu baśniowo-przygodowego. Nowatorstwo epiki Homera – twórcy europejskiego eposu. Homerycki „spadek” w literaturze polskiej.

Narodziny teatru greckiego, tragedii i komedii. Od mitów dionizyjskich do konkursów tragicznych. Budowa i funkcje teatru greckiego oraz dramatu. Tragizm i tragedia w ujęciu Arystotelesa. Wieloznaczność pojęcia katharsis. Przedstawiciele tragedii greckiej: nowatorstwo tragedii Aj-schylosa, Sofoklesa i Eurypidesa. Tragiczny patos i kulturowe motywacje bohaterów tragedii Aj-schylosa (*Oresteja*) i Sofoklesa (*Król Edyp* i *Antygona*) – od tekstu liturgicznego do teatralnego.

Nowatorstwo *Elektry* Eurypidesa (fatum czy przypadek; psychologizm postaci; wprowadzenie szczęśliwego zakończenia; relatywizm ocen moralnych). Wpływy sceptycyzmu i racjonalizmu sofistów na proces deheroizacji bohaterów tragedii. Geneza komedii attyckiej. Kształt ideowy i artystyczny *Chmur* Arystofanesa.

Artystyczne osiągnięcia liryki greckiej (Archiloch, Tyrtajos, Anakreont, Safona, Symonides z Keos, Pindar z Teb) i ich trwałe efekty w literaturze polskiej.

Epoka hellenistyczna. Aleksandria i krąg naukowo-literacki Biblioteki Aleksandryjskiej. Eklektyzm i cywilizacyjny schyłek antyku greckiego. Teokryt i narodziny idylli.

Początki literatury rzymskiej. Kodyfikacje prawne. Retoryka i proza. Komedie Plauta i narodziny typów komediowych (*Żołnierz samochwał*). Cyceron i rzymska szkoła retoryki.

Okres augustowski literatury rzymskiej. Krąg Mecenasa. *Eneida* Wergiliusza – narodowy epos rzymski; alegoryczna interpretacja utworu; model doskonałej poezji epickiej. *Bukoliki* – narodziny sielanki kostiumowej i mitu arkadyjskiego, kanon tematyczny bukoliki. Topika bukoliczna. Motyw *Et in Arcadia ego* i arkadyjskie sprzeczności. Znaczenie profetycznej *Eklogi IV* dla sławy Wergiliusza w świecie chrześcijańskim. Znajomość dzieł Wergiliusza w Polsce.

Horacy – twórca liryki rzymskiej. Horacjańskie tematy, gatunki, motywy w poezji polskiej do XVIII wieku. Kariera Horacjańskich „skrzydlatych słów”. Horacjanizm polski a europejski. Ody, epody i listy - znaczenie, recepcja.

Romansowa proza Apulejusza z Madaury. Kanony poetyckie elegiopisarzy rzymskich: Owidiusz, Katullus, Tibullus, Propercjusz. Epigramaty Marcjalisa. Rzymska szkoła stoicka i jej najwybitniejsi twórcy oraz dzieła (L. A. Seneka, *Dialogi*; M. Aureliusz, *Rozmyślenia*). Neoplatonizm Plotyna.

Schyłek świata starożytnego. Narodziny średniowiecza. Znaczenie Ojców Kościoła jako kodyfikatorów nowej kultury. Hymny św. Ambrożego. Wulgata św. Hieronima. *Wyznania* św. Augustyna – pamiętnik wewnętrzny. Chrześcijański neoplatonizm św. Augustyna. Rozmowy Boecjusza z Filozofią.

Renesans karoliński. Inicjatywy literackie mnichów irlandzkich. Islandzkie eddy skandynawskie sagi. Dialektyka i scholastyka. Historia niedoli Piotra Abelarda. Arystotelizm św. Tomasza z Akwinu. Renesans wieku dwunastego.

W kręgu epiki rycerskiej. Narodziny *chansons de geste*. *Pieśń o Rolandzie* jako dzieło propagujące idee krucjat. Roland w konfrontacji z etosem rycerskim: *fortitudo et sapientia*. Narodziny roman-su rycerskiego. *Dzieje Tristana i Izoldy*.

Liryka prowansalska. Miłosna poezja trubadurów i koncepcja miłości dwornej. Poezja wagantów

na przykładzie <i>CarminaBurana</i> . Odnowa franciszkańska. Narodziny misterium i farsy. <i>Wielki Testament</i> Villona – ballady.
<i>Boska komedia</i> Dantego – uwieńczenie literatury średniowiecznej: alegoryzm utworu, średniowieczne wizje eschatologiczne, romańska symbolika liczb, pamflet polityczny. Filozofia miłości i portret Beatrycze w <i>Vita nuova</i> Dantego. Laura – <i>donna angelicata</i> w sonetach Francesco Petrarcki. Petrarkizm w poezji polskiej. Nowelistyka Boccaccia. Narodziny renesansu w Italii. Epika Tassa i Ariosta.
Humanizm chrześcijański Erazma z Rotterdamu. Nowożytna poezja francuska – poeci Plejady. Renesansowe utopie. Sceptycyzm <i>Prób</i> Montaigne. Mistycy hiszpańscy wieku XVI. William Shakespeare – dramaturg wszechczasów. <i>Hamlet</i> i koncepcja tragizmu. Awangarda i tradycje dramaturgii europejskiej w utworze.

- B. Problematyka ćwiczeń audytoryjnych, konwersatoryjnych, laboratoryjnych, zajęć praktycznych

treści merytoryczne
Nie dotyczy

3.4. Metody dydaktyczne

wykład problemowy, prezentacja multimedialna

4. METODY I KRYTERIA OCENY

4.1. Sposoby weryfikacji efektów kształcenia

symbol efektu	metody oceny efektów kształcenia (np.: kolokwium, egzamin ustny, egzamin pisemny, projekt, sprawozdanie, obserwacja w trakcie zajęć)	forma zajęć dydaktycznych
EK_01 EK_02 EK_03	uczestnictwo w zajęciach, PRACA WŁASNA STUDENTA/KI	wykład, praca własna Studenta/ki

4.2. Warunki zaliczenia przedmiotu (kryteria oceniania)

Uczestnictwo w zajęciach, praca własna Studenta/ki
--

5. CAŁKOWITY NAKŁAD PRACY STUDENTA POTRZEBNY DO OSIĄGNIĘCIA ZAŁOŻONYCH EFEKTÓW W GODZINACH ORAZ PUNKTACH ECTS

forma aktywności	średnia liczba godzinna zrealizowanie aktywności
godziny kontaktowe wynikające z harmonogramu studiów	15
inne z udziałem nauczyciela akademickiego (udział w konsultacjach)	
godziny niekontaktowe – praca własna studenta – czytanie i opracowywanie tekstów literackiej z obowiązkowej listy lektur	
SUMA GODZIN	15
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS	

6. PRAKTYKI ZAWODOWE W RAMACH PRZEDMIOTU

wymiar godzinowy	nie dotyczy
zasady i formy odbywania praktyk	

7. LITERATURA

Literatura podstawowa
<p>Ajschylos, <i>Oresteja</i>, [w:] tenże, <i>Tragedie</i>, tłum. S. Srebrny, Warszawa 1952 i nast. Arystofanes, <i>Chmury</i>, tłum. S. Srebrny, [w:] tenże, <i>Komedie</i>, Warszawa 1962 i nast.</p> <p>Boccaccio G., <i>Dekameron</i>, tłum. E. Boye, Warszawa 1956 i nast. [stąd nowela <i>Sokół</i>].</p> <p>Cervantes M., <i>Przemysłny hidalgo Don Kichot z Manczy</i>, tłum. E. Boye, Warszawa 1952 lub inne [stąd: t. 1, ks. 1 i 2].</p> <p>Dante Alighieri, <i>Boska Komedia</i>, tłum. E. Porębowicz, Warszawa 1959 i nast. [stąd: <i>Piekło</i>].</p> <p>Erazm z Rotterdamu, <i>Pochwała Głupoty</i>, tłum. E. Jędrkiewicz, Wrocław 1992, BN II/231.</p> <p>Eurypides, <i>Elektra</i>, tłum. J. Łanowski, Wrocław 1969, BN II/160.</p> <p>Homer, <i>Iliada</i>, tłum. F.K. Dmochowski, Warszawa 1990.</p> <p>Horatius, <i>Wybór poezji</i>, oprac. J. Krókowski, Wrocław 1967, BN II/25.</p> <p>Petrarka F., <i>Sonety do Laury</i>, tłum. J. Kurek, Kraków 1963.</p> <p><i>Pieśń o Rolandzie</i>, tłum. T. Żeleński-Boy, oprac. A. Drzewicka, Wrocław 1991, BN II/233.</p> <p>Shakespeare W., <i>Hamlet, książę Danii</i>, tłum. S. Barańczak, Poznań 1990.</p> <p>Sofokles, <i>Król Edyp</i>, tłum. S. Srebrny, Wrocław 1952, BN II/5.</p> <p>Tasso T., <i>Gofredabo Jeruzalem wyzwolona</i>, tłum. P. Kochanowski, Wrocław 1951, BN II/4 lub P. Kochanowski, Tasso T., <i>Gofredabo Jeruzalem wyzwolona</i>, oprac. S. Grzeszczuk, Warszawa 1968 [stąd: pieśni 1–10].</p> <p><i>Tristan i Izolda</i>, tłu. i oprac. J. Gorecka-Kalita, Wrocław 2006, BN II/254.</p> <p>Vergilius, <i>Bukoliki i Georgiki</i>, tłum. Z. Abramowiczówna, Wrocław 1953, BN II/83.</p> <p>Vergilius, <i>Eneida</i>, tłum. Z. Kubiak, Warszawa 1987 lub Publiusz Wergiliusz Maro, <i>Eneida</i>, tłum. T. Karyłowski, oprac. S. Stabryła, Wrocław 1981, BN II/29.</p>

Villon F., *Wielki Testament*, tłum. T. Żeleński-Boy, Warszawa 1950 lub nast.

Literatura uzupełniająca

Apuleius z Madaury, *Metamorfozy albo Złoty Osioł*, tłum. E. Jędrkiewicz, Wrocław 1953, BN II/79 [stąd: opowieść o Amorze i Psyche].

Abelard P., *Historia moich niedoli i inne listy*, tłum. L. Joachimowicz, Warszawa 1993.

Ariosto L., *Orland szalony*, tłum. P. Kochanowski, Wrocław 1965, BN II 150.

Augustyn św., *Wyznania*, tłum. Z. Kubiak, Warszawa 1987 i nast.

Aureliusz M., *Rozmyślania*, tłum. M. Reiter, Warszawa 1984 i nast.

Brewiarz miłości. Antologia liryki prowansalskiej, tłum. Z. Romanowiczowa, Wrocław 1963, BN II/137 [stąd: Guillaume de Poitiers, JaufreRudel, Guiraut de Borneill, Comtesse de Die, Sor-del].

Chaucer G., *Opowieści kanterberyjskie. Wybór*, Wrocław 1963.

Erazm z Rotterdamu, *Adagia*, tłum. i oprac. M. Cytowska, Wrocław 1973, BN II/172.

Homer, *Odyseja*, tłum. J. Parandowski, Warszawa 1953 i nast.

Kwiatki świętego Franciszka z Asyżu, tłum. L. Staff, Warszawa 1978.

Liryka starożytnej Grecji, oprac. J. Danielewicz, Wrocław 1984, BN II/92 [stąd utwory: Archilocha, Safony, Anakreonta i anakreontyki, Symonidesa, Pindara, Tyrtajosa].

Morus T., *Utopia*, tłum. K. Abgarowicz, Warszawa 1954.

Loyola I., *Ćwiczenia duchowne*, tłum. J. Ożóg, Kraków 1996 lub nast.

Machiavelli N., *Księżę*, tłum. W. Rzymowski, Wrocław 1980, BN II/159.

Montaigne M., *Próby*, tłum. T. Żeleński-Boy, t. 2, Warszawa 1957 [stąd: *Apologia Rajmunda Sebonda*].

Owidiusz, *Metamorfozy*, tłum. A. Kamieńska i S. Stabryła, oprac. S. Stabryła, Wrocław 1995, BN II/76.

Platon, *Uczta*, tłum. W. Witwicki, Warszawa 1969 lub inne.

Plautus, *Żołnierz Samochwał*, tłum. G. Przychocki, Wrocław 1951, BN II/53.

Rabelais F., *Gargantua i Pantagruel*, tłum. T. Żeleński-Boy, Warszawa 1973 [wybór].

Ronsard P., *Poezje. Wybór*, Warszawa 1956, 1969 [stąd: Sonety].

Słowo o wyprawie Igora, tłum. J. Tuwim, Warszawa 1950 lub nast.

Seneka L. A., *Dialogi*, tłum. L. Joachimowicz, Warszawa 1998.

Szekspir W., *Tragedia Macbetha*, tłum. M. Słomczyński, Kraków 1980.

Szekspir W., *Sen nocy letniej*, tłum. S. Barańczak, Poznań 1992.

Sofokles, *Antygona*, tłum. K. Morawski, Wrocław 1995, BN II/1.

Teokryt, *Sielanki*, tłum. A. Sandauer, Warszawa 1969 i nast.

Tomasz a Kempis, *O naśladowaniu Jezusa Chrystusa*, tłum. A. Kamieńska, Wrocław 1981.

Voragine J., *Złota legenda. Wybór*, tłum. J. Pleziowa, Wrocław 1983 [stąd: Legenda na dzień św. Aleksego i Legenda na dzień św. Wojciecha].

Żywot Łazika z Tormesu, tłum. M. Mann, Warszawa 1959.